

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 28 stycznia 2019 r.

Pozycja 13

POSTANOWIENIE

z dnia 31 października 2018 r.

Sygn. akt Ts 45/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.W. w sprawie zgodności:

art. 442¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, ze zm.) z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W sporządzonej przez adwokata i wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 28 lutego 2017 r. skardze konstytucyjnej, M.W. (dalej: skarżący) zarzucił niezgodność art. 442¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, ze zm., dalej: k.c.) w zakresie, w jakim przepis ten w swojej treści nie odnosi się do szkody przyszłej, a więc takiej, której wysokość konkretyzuje się znacznie później niż w momencie zdarzenia będącego jej źródłem, z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą.

Skarżący w pozwie z 8 lipca 2013 r. domagał się zasądzenia od strony pozwanej Skarbu Państwa – Prokuratora Okręgowego w K. kwoty 4.500,00 zł wraz z odsetkami tytułem odszkodowania za spowodowanie szkody podczas przeszukania mieszkania oraz kwoty 8.000,00 zł odszkodowania i zadośćuczynienia. Uzasadniając swoje roszczenie, skarżący podał, że w kwietniu 2004 r. Policja bez nakazu sądu lub prokuratora dokonała przeszukania w jego mieszkaniu.

Sąd Okręgowy w K., Wydział Cywilny wyrokiem z 25 września 2015 r. (sygn. [...]) oddalił powództwo skarżącego wobec skutecznego podniesienia przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia w oparciu o art. 442¹ k.c.

Od powyższego wyroku skarżący wniósł apelację do Sądu Apelacyjnego w K. Skarżący podniósł m.in., że z analizy okoliczności faktycznych sprawy wynika, iż chwila wystąpienia szkody – uszczuplenie majątku powoda przypada na 7 sierpnia 2011 r., czyli na dzień spłaty pożyczki zaciągniętej na zakup nowych dywanów. Zdaniem skarżącego, oznacza

to, że do przedawnienia nie doszło. Sąd Apelacyjny w K. wyrokiem z 29 kwietnia 2016 r. (sygn. [...]) oddalił apelację, wskazując, że zakupienie nowych dywanów i spłata pożyczek zaciągniętych na ten cel mogłaby być jedynie następstwem doznanej szkody, a nie jej źródłem. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie można zatem w świetle art. 442¹ § 1 k.c. przyjąć sposobu liczenia rozpoczęcia biegu terminu zaproponowanego przez skarżącego.

Zdaniem skarżącego, zakwestionowany przepis narusza prawo do sądu (art. 45 Konstytucji) oraz zakaz zamykania drogi sądowej (art. 77 ust. 2 Konstytucji). Skarżący wskazał, że „przepis ten nie reguluje kwestii szkody przyszłej w tym znaczeniu, że jej wysokość nie jest skonkretyzowana w momencie zdarzenia”. Sytuacja ta, zdaniem skarżącego, „wyklucza możliwość dokładnego jej określenia w momencie rozpoczęcia biegu trzyletniego terminu”. W związku z powyższym, brzmienie art. 442¹ § 1 k.c. w sytuacji, gdy wysokość szkody konkretyzująca się po upływie terminu przedawnienia „uniemożliwia *de facto* wyrównanie rzeczywistej szkody”. Konsekwencją braku uzależnienia biegu terminu przedawnienia z tytułu szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym od posiadania wiedzy o jej rzeczywistej wysokości – zdaniem skarżącego – jest złamaniem zakazu zamykania drogi sądowej. W ocenie skarżącego, art. 442¹ § 1 k.c. „nieuprawnienie ingeruje w sferę wolności i praw konstytucyjnych, swą konstrukcją przeczy również wzorcowi konstytucyjnemu”. Skarżący podkreśla przy tym, że osoba poszkodowana powinna mieć możliwość dochodzenia swoich praw i roszczeń na drodze sądowej także wtedy, kiedy wysokość szkody konkretyzuje się w przyszłości.

Skarżący podniósł również, że treść oraz redakcja 442¹ § 1 k.c. jest „niepoprawna, niejasna i nieprecyzyjna”, a tym samym narusza zasadę prawidłowej legislacji, a w szczególności powiązaną z nią kwestię określoności przepisów prawa. Zasada określoności przepisów prawa – w ocenie skarżącego – jest zaś podstawą uznania niekonstytucyjności skarżonego przepisu, ze względu na jego sprzeczność z zasadą demokratycznego państwa prawa.

Zarządzeniem sędziego Trybunału z 20 lutego 2018 r. skarżący został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: wykazanie, że w stosunku do zaskarżonego przepisu istnieje utrwalona linia orzecznicza; dokładne wyjaśnienie, w jaki sposób zaskarżony przepis narusza konstytucyjne prawa lub wolności skarżącego; udokumentowanie daty doręczenia pełnomocnikowi skarżącego pisma Okręgowej Rady Adwokackiej w K. z 8 grudnia 2017 r. ([...]); udokumentowanie daty złożenia przez skarżącego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz udokumentowanie daty doręczenia wyroku Sądu Apelacyjnego w K. z 29 kwietnia 2016 r. (sygn. [...]).

W piśmie z 6 marca 2018 r. skarżący ustosunkował się do zarządzenia sędziego Trybunału.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub gdy jest oczywiście bezzasadna.

2. Skarga konstytucyjna jest środkiem ochrony indywidualnych praw i wolności o charakterze podmiotowym. Jej rozpoznanie zostało uzależnione od spełnienia licznych

warunków wynikających bezpośrednio z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanych w u.o.t.p TK. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji warunkiem merytorycznego rozpatrzenia skargi konstytucyjnej jest naruszenie przysługującego skarżącemu konstytucyjnego prawa podmiotowego lub konstytucyjnej wolności wskutek wydania rozstrzygnięcia na podstawie kwestionowanej regulacji. Podkreślić przy tym należy, że skarga konstytucyjna w polskim porządku nie ma charakteru *actio popularis*, umożliwiającej kwestionowanie konstytucyjności dowolnej normy generalno-abstrakcyjnej w porządku prawnym. Wydanie określonego orzeczenia odnoszącego się do praw lub wolności konstytucyjnych może więc stanowić podstawę do zaskarżenia do Trybunału Konstytucyjnego przepisu, na podstawie którego wydano to orzeczenie, tylko w takim aspekcie jego konstytucyjności, w którym przepis ten miał znaczenie dla konkretnego rozstrzygnięcia o prawach lub wolnościach skarżącego. W swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny podnosi, że omawiana przesłanka oznacza konieczność uprawdopodobnienia przez skarżącego nie tylko tego, że na skutek wydania ostatecznego rozstrzygnięcia doszło do naruszenia przysługującego mu konstytucyjnego prawa podmiotowego lub konstytucyjnej wolności, ale także tego, że naruszenie to wynikało z niekonstytucyjnego brzmienia zaskarżonego przepisu.

3. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego rozpatrywana skarga konstytucyjna nie spełnia powyższych wymagań.

Zaskarżony art. 442¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, ze zm., dalej: k.c.), w brzmieniu obowiązującym do 26 czerwca 2017 r., stanowi, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Skarżący upatruje niezgodność z Konstytucją zaskarżonych przepisów w braku uzależnienia biegu terminu przedawnienia z tytułu szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym od posiadania wiedzy o jej rzeczywistej wysokości. Jednocześnie wiąże on moment dowiedzenia się o wysokości szkody z dniem spłaty pożyczki zaciągniętej na zakup nowych dywanów.

Trybunał stwierdza, że stanowisko skarżącego jest nieuzasadnione.

Szkodą w rozumieniu art. 361 k.c. jest uszczerbek w prawnie chronionych dobrach poszkodowanego, powstały wbrew jego woli (por. wyrok Sądu Najwyższego z 21 lipca 2016 r., sygn. akt II CSK 668/15, Lex nr 2202491). Należy odróżnić ją od nakładów, wydatków i innych umniejszeń majątku poszkodowanego mających swe źródło w czynnościach prawnych, ponoszonych przez niego dobrowolnie i niewymuszonych danym zdarzeniem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lutego 2002 r., sygn. akt V CKN 908/00, Lex nr 54365). Do takich właśnie czynności prawnych należy zaliczyć zaciągnięcie pożyczki na zakup nowych dywanów. Oznacza to, że szkody, jak i jej wysokości, wbrew temu co twierdzi skarżący, nie można wiązać z kwotą, którą musiał oddać rodzicom w ramach spłaty zaciągniętego zobowiązania. Czynność zawarcia umowy pożyczki, a następnie jej spłaty, mogłaby być uznana ewentualnie za następstwo doznanej szkody, a nie moment dowiedzenia się o jej rzeczywistej wysokości. Biorąc pod uwagę powyższe nie można stwierdzić, że skarżący uprawdopodobnił, iż zaskarżony przepis narusza jego konstytucyjne prawa lub wolności. Pomimo, że skarżący upatruje niezgodność z Konstytucją zaskarżonego przepisu w braku uzależnienia biegu terminu przedawnienia z tytułu szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym od posiadania wiedzy o jej rzeczywistej wysokości, to *de facto* uzasadnia on zupełnie inny zarzut. Ponownie należy zaznaczyć, że spłata pożyczki na naprawienie szkody, nie jest momentem dowiedzenia się o jej rzeczywistej wysokości.

Nawet gdyby bieg terminu przedawnienia rozpoczynał się, tak jak chce tego skarżący, od chwili powzięcia informacji o wysokości szkody, to i tak nie miałoby to wpływu na jego sytuację prawną. Ze stanu faktycznego ustalonego przez sądy orzekające w sprawie skarżącego wynika, że o wysokości poniesionej szkody dowiedział się najpóźniej w dniu, w którym formułował zażalenie na postanowienie o zatwierdzeniu przeszukania tj. 11 maja 2004 r. Oznacza to, że roszczenie skarżącego, uwzględniając uzależnienie rozpoczęcia terminu przedawnienia od powzięcia informacji o wysokości szkody, również uległoby przedawnieniu.

Uwzględniając powyższą okoliczności należy uznać skargę za oczywiście bezzasadną.

W tym stanie rzeczy Trybunał na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.